

להרחיב את המרווה בין הבניין לבית השכן. זוק, בעוד שבמבנה המקורי היו שני האגפים סימטריים,כאן נאלצנו לבצע שינוי בסימטריה, להרחיב את הכניסה לחצר הדורמית, כדי לאפשר כניסה לחניון.

במבנה המקורי היו ארבעה חדרי מדרגות מדריכים ביופיים. אבל אי אפשר היה לשמש בהם במבנה לשימושו. במבנה יוקרתי מודרני חייבת להיות מעליות ונכנסת עם שוער. הפתרון היה להכניס את גרמי המדרגות המקוריים לתוך החדרות. וכך תוכנן המבנה החדש, שהלכו הקדמי משומר בצורתו המקורי, החלקו האמצעי משוחזר וחילקו האחורי הווא ניין חדש לחדרון, עם לובי מפואר, עמדת קבלה וטרקלין עסקים. המבנה החדש תוכנן על ידי אדריכל בר אוריין במתכוון באדריכלות חדשה, כדי שניין יהיה להבדיל בין החדש לשן. لكن הווא גם כהה יותר, כמעט שחוור, לעומת המבנה המקורי הלבן.

"כדי לבצע את תוכנית השימור והשחזור היה צריך להרוס לחדרון כמעט את כל חלקי הפנימיים של המבנה ולבנותם מחדש, מלאכה שתוכננה על ידי אינגן' מווטי כהן, ממשרד שמעיה בן אברם ז". כך קרה שהקירות הצפוני של המבנה נשארו, לאחר הריסה, תלוי באויר. הקיר קיבל שכבות הגנה של קורות עץ, כדי שתמימות המסתכת לא יפגעו בו. לפני שבוצעה מלאכת הריסה סימנטית מראש בוצעו אדום את הסדקים שהתחווו במבנה לשימור, כדי שניין יהיה להבדיל ביניהם בין הסדקים שיתהוו בעת הריסה.

"בעבודת שימור חייבים לשמש בחומרם המקוריים שבהם בניית הבניין המקורי לשימור. בשנות ה-30', לפני השימוש בטיח צמנטי, השתמשו בגז'ן בסיד כתערובת טיט שטבדיק את הלבנים בבנייה. בכל אטור בנייה היו חופרים בור סיד عمוק. בחילקו העליון של הסיד היו משתמשים לסיד, בחילקו האמצעי לטיח ובחילקו התיכון לטיט. אלא שמקצת הטיח החיצוני כמעט חלף ועובר בינוינו מהעולם. ציריך לטיח קירות לצורך השימוש, אבל אין עוד טיעחים מקצועיים בארץ. נאלצנו להביאם בשנות ה-90' טיעחים מצרפת כדי לבצע את עבודות הטיח. היום יש כבר בתיה רשות שימושים טיח על בסיס סיד וכן השתמשנו בהוצאותם.

"זהו כלל ברזל בשימור – לעולם אל תשמש בחומריו בנייה חזקים יותר מהחומרים המקוריים מהם נבנה הבניין. כשהבנייה המקורי בוני מלבים המחוורות בטיט עשוי מסיד, יש תנועה של מים בתחום הקיר. הקיר סופג מים ואחר-כך

צילום חיותו של הבית ברחוב הירקון 96 מול מלון "דן" הנראת ברקע, לאחר הריסת חלקו האחורי של המבנה. זה חלק

"הסתבר שעיריית תל-אביב הרחיבה בתב"ע חדרה את רחוב הירקון, בין השאר גם על חשבון הבית מס' 96. כתוצאה לכך כל חזית הבניין עם המרפסות העגולות הופקעה למשהה על-ידי העירייה לטובת הרחוב. המגרש הוקטן ואי אפשר היה לא להרס את המבנה ולא לשמר אותו, כיון שהיזמים קיבלו פחות זכויות בניה. היוזמים פנו לבית המשפט העליון בבקשה צו מנעה נגד העירייה. בימה"ש העליון קבע, כי בכלל המצב

הקר הצעוני של הבניין שנשאר כתלי בואור לאחר הריסת כל הקונסטרוקציה הפנימית של המבנה לקרהת בניה מחדש

הסתוטוטורי כל הבניין יפרק ויירס, מלבד חזיתו הנמצאת על השטח שהופקע על-ידי העירייה. תבוטל הפקעה של חילקו הקדמי של המבנה והוא ישומר כפי שהיא. בכך קבע ביה"מ העליון תקדים חשוב. בכל מקום שיש עניין לשמר מבנה עתיק או היסטורי וכיימת הפקעה של הרשות המקומית לתוספת דרך, השימור גובר על הפקעתה הדרך.

"בפסק דין קבע בית המשפט לא רק שחזית הבית ברחוב הירקון 96 תשומר, אלא שחלקו האמצעי של המבנה ישוחזר ואת חילקו האחורי ניתן יהיה לבנות מחדש. וכך הגעתו לתכנון מבנה שחלקו הקדמי הוא אוטנטי, חילקו האמצעי משוחזר. ככלומר, בוני מחדש כפי שהיא פעם – ואילו בחילקו האחורי תהיה בניה חדשה".

אין כבר ט"חים בארץ

"לפני שניגשתי לתכנון היה עליי ללמוד להכיר את המבנה", מוסיף ומספר אמנון בר אור. "רציתי לדעת איך בדיקת נראתה החצר, איך נראה הריצוף המקורי בחצר, איך נראה המרפסות, איך נראה הגגון. התחלתי לחפש תמונות שונות בארכיונים, אבל שבhn נראה גם הבניין. עשתית הרבה עבודה ארכיאולוגית. אבל זה לא הספיק. רציתי לדעת יותר. התאמצתי לפגוש משפחות שגורו בבניין כדי לקבל מהן פרטים מדויקים יותר עליו. מצאתי את שמות המשפחות לאחר חיטוט בתיקי העירייה ואיתורן בספר הטלפונים. רובות מהן כבר נעלמו. אלה שמצאתי לקחת תמונות שצולמו על רקע הבית. כך שוחזרה אצלי גם אוירית המבנה.

"שהתחלתי לתכנן את שימוש חלקיו המקוריים של הבניין התעוררה בעיה. בבית המקורי לא הייתה חניה. כשהabit נבנה כמעט לא היו מכוניות פרטיות בתל אביב. עכשו היה צריך לתכנן חניון עבור דיירי הבית החדש בשלוש קומות מרתק. אבל איך ננכדים אליהן. על מנת שהמכוניות תוכלנה להיכנס לחניון התה. קרקיי היה צורך 'לחתו' את אחד האגפים, כדי